

**Programm tal-Iżvilupp Rurali għal Malta
Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali
(F.A.E.I.R) 2007-2013**

X'inhil-PAK?

11 ta' Mejju 2010

**Donald Aquilina- *Sen. Manager Rural Development*
Awtorità ta' Tmexxija FAEIR**

Qafas

- **L-istorja tal-PAK – L-origini u l-għan**
- **Operazzjoni bażika u karatteristiċi ewlenin**
- **Suċċessi u fallimenti tal-PAK**
- **Proċess tar-reforma u fejn qegħdin bħalissa**

Il-PAK – X' inhi u minn fejn giet?

- **Waħda mill-ewwel politiċi kommuni, stabbilita bħala parti mit-trattat ta' Ruma 1959.**
- **Il-membri fundaturi tal-KEE kollha kienu favur l-agrikoltura, u għalhekk kellhom bżonn jarmonizzaw l-approċċ tagħhom.**
- **L-agrikoltura kienet punt ta' fok importanti għas-“Suq Komuni” għal dawn il-pajjiżi (*Franza, il-Ġermanja, l-Italja u l-Benelux*)**

Skopijiet prinċipali tal-PAK (Artikolu 39 Trattat ta' Ruma, 1959)

- **Tiżdied il-produttività permezz ta' 'użu ottimali' tal-fatturi tal-produzzjoni** (*effiċjenza u tkabbir tal-output*)
- **Jigi żgurat standard ta' għixien xieraq għal bdiewa** (*nota – ma jingħadx kemm*)
- **Stabilizzar tas-swieq agrikoli** (*jitnaqqsu varjazzjonijiet fil-prezz*)
- **Garanzija ta' provvisti tal-ikel regolari** (*jitnaqqsu varjazzjonijiet fil-prezz*)
- **Jiġu żgurati prezzijiet tal-ikel 'raġonevoli' għall-konsumaturi** (*jigifieri mhux biss ikel irħis*)
- ***Drivers – faqar rurali, sigurta tal-ikel, żvilupp agrikolu, 'level playing field' (opportunitajiet ugwali fil-KEE)***

II-PAK – Kif ħadmet, 1959-1990

- **Mill-1959 – L-OSK (Organizzazzjonijiet tas-Suq Komuni – CMOs)**
- **Serje ta' regimi ta' Organizzazzjonijiet tas-Suq Komuni**
 - ***Prodotti tal-Ħalib (ħalib, butir, ġobon u oħrajn)***
 - ***Laħam***
 - ***Ċereali (wheat, barley, oats, rye)*** }
 - ***Leġumi (piżelli, fażola)*** } ***regimi li jinħadmu***
 - ***Żrieragħ għaž-żejt (żerriegħa tal-kolza (rapeseed), żerriegħa ġirasol (sunflower), Żerriegħa tal-Kittien) }***
 - ***Laħam tan-Nagħaġ u l-mogħoż***
 - ***lġbid***
 - ***Żejt taż-żebbuġ***
 - ***Frott u ħaxix***
 - ***Ħnieżer u tjur***
 - ***Ross, qoton, banana, tabakk***
- **Lista dejjem tikber ta' prodotti inklużi komplet tikber hekk kif il-KEE kibret**
- **Taħlita ta' approċċi aktar rotob u kontrollati – mhux ir-regimi kollha huma l-istess**

II-PAK – Kif ħadmet, 1959-1990

- **Mill-1973** – ghajnuniet għall-istrutturi
- *Ġiet introdotta għall-ewwel darba wara riflessjonijiet dwar il-bżonn li l-agrikoltura tal-UE issir aktar effiċjenti u kompetittiva, mill-Kummissarju Mansholt*
- **Ghajnuniet għall-Investimenti** biex jippromwuwu ir-ristrutturar u l-mmodernizzar ta' rżieżet
- **Ghajnuniet biex jiġi nkoragġut il-‘valur miżjud’** – proċessar u *marketing*, promozzjoni
- **Mill-1975** – ghajnuna miżjuda għal-LFAs
- **Mill-1988** – xi fondi tal-PAK ġew assenjati għal ‘**programmi tal-iżvilupp rurali**’ **area-based (Obj 1, 2, 5b)**, imqassma flimkien ma’ assistenza ta’ żvilupp reġjonli aktar wiesa’

Il-PAK – Kif ħadmet, 1959-1990

-
- - CMOs obbligatori, iffinanzjati b' mod sħiħ mill-budget tal-PAK, Mizuri strutturali volontraji, ko-finanzjati mill-Istati Membri.
 - - Il-Magħgoranza tal-infiq (80%+) fuq CMOs, l-aktar l-esportazzjoni u spejjeż ta' ħzin/intervenzzjoni, biex tibda
 - - Minorità ta' infiq għal mizuri strutturali, iżda lista dejjem tikber ta' affarijiet li jistgħu jigu appoġġjati, tul iż-żmien.
(influenzata minn ricerka li qiegħda issir bħalissa u riflessjoni dwar il-bżonnijiet rurali u ekonomiji/soċjetà rurali li qegħdin jevolvu)

Protezzjoni tas-CMO: Metodu Principali

- *Principju: prezzijiet garantiti għall-prodotti ewlenin*
- Jagħti ftit prevedibbiltà biex tiġi stabbiltà l-provvista
- Żieda fid-dħul
- Jipproteġi produttori domestiċi
- Jinkoraġġixxi investiment privat fis-settur

- Metodu:
 - - prezz garantit permezz ta' barrieri ta' importazzjoni u rifiżjonijiet għall-esportazzjoni, xiri b'intervent jew ħżin privat biex jiġu kkontrollati l-provvisti tas-suq.

Pressjoni għall-bidla fil-PAK

- *‘Suċċess’ tal-Produzzjoni –*
- **Progress teknologiku bla precedent, u tkabbir tal-produzzjoni**
 - **Tkabbir enormi tal-produttività, inkoraggjit mill-istabbiltà tal-prezzijiet u garanziji tad-dħul (prospettivi tajbin għall-investment)**
 - **Produzzjoni ta’ surplus strutturali**
 - **Tnaqqis enormi ta’ ħaddiema mis-settur, mibdul b’kapital**
- **Pressjonijiet dejjem jizdiedu ta’ baġit – eżawriment suċċessiv mill-ahhar tal-1970s sal-bidu tat-80ijiet**
- **Prezzijiet għaljin biex teħles mill-prodott żejjed u ‘nuqqas ta’ qbil’ politiku**

Pressjoni għall-bidla fil-PAK

- **‘Fallimenti’ aktar kbar / pressjoni għar-riforma –**
- **Spejjeż Ambjentali** – *telfa tal-abitat, tingis tal-ilma, tnaqqis ġenerali fl-interess tal-biodivesità u pajsagġ*
- **Spejjeż tal-konsumatur/ix-xerrej** – *prezzijiet ‘miżjudi’*
- **Effetti fuq pajjiżi oħra u problemi jżdiedu fil-WTO**
- **Kumplessità tal-amministrazzjoni** – *mhix sostenibbli għal tkabbir kontinwu tal-UE*

PAK u Kwistjonijiet Ambjentali – X’inhuma l-provi?

- **Data empirika limitata hafna – l-aktar koorelazzjoni u hafna studji ta’ kazijiet specifici.**
- **Żviluppu tas-suq u ta’ teknoloġiji ukoll ta’ influwenza kbira.**
- **Xi argumenti mit-teorija**
- **Opportunitajiet limitati biex issir tqabbil bejn policy-on u policy-off**
- **L-argument li jekk il-PAK ma pprevenitx danni jew zammet il-valur, din tirrikjedi azzjoni fiha nfisha**
- ***MADANAKOLLU***
- ***Xi rabtiet ċari ghal PAK fuq livell ta’ UE***
- ***Xi ftit ukoll fuq livell MS***

Problemi tal-PAK: Kummerċ Dinji u Kwistjonijiet ta' Ekwità

- 1. *Il-kritika ekonomika neoklassika*
- - **prezzijiet interni aktar ghalja**
- - **barrieri ghall-importaturi**
- - **żieda fl-insabbilità tas-suq globali**

- 2. *l-alternattiva (ekonomija politika/sottożvilupp)*
- - **esportazzjoni f'dumping**
- - **ghajnuna ghall-ghonja, żieda fil-marginalizzazzjoni ta' dawk bla poter**
- - **plays to the TNCs (sugar)**
- - ***Soluzzjonijiet Opposti?***

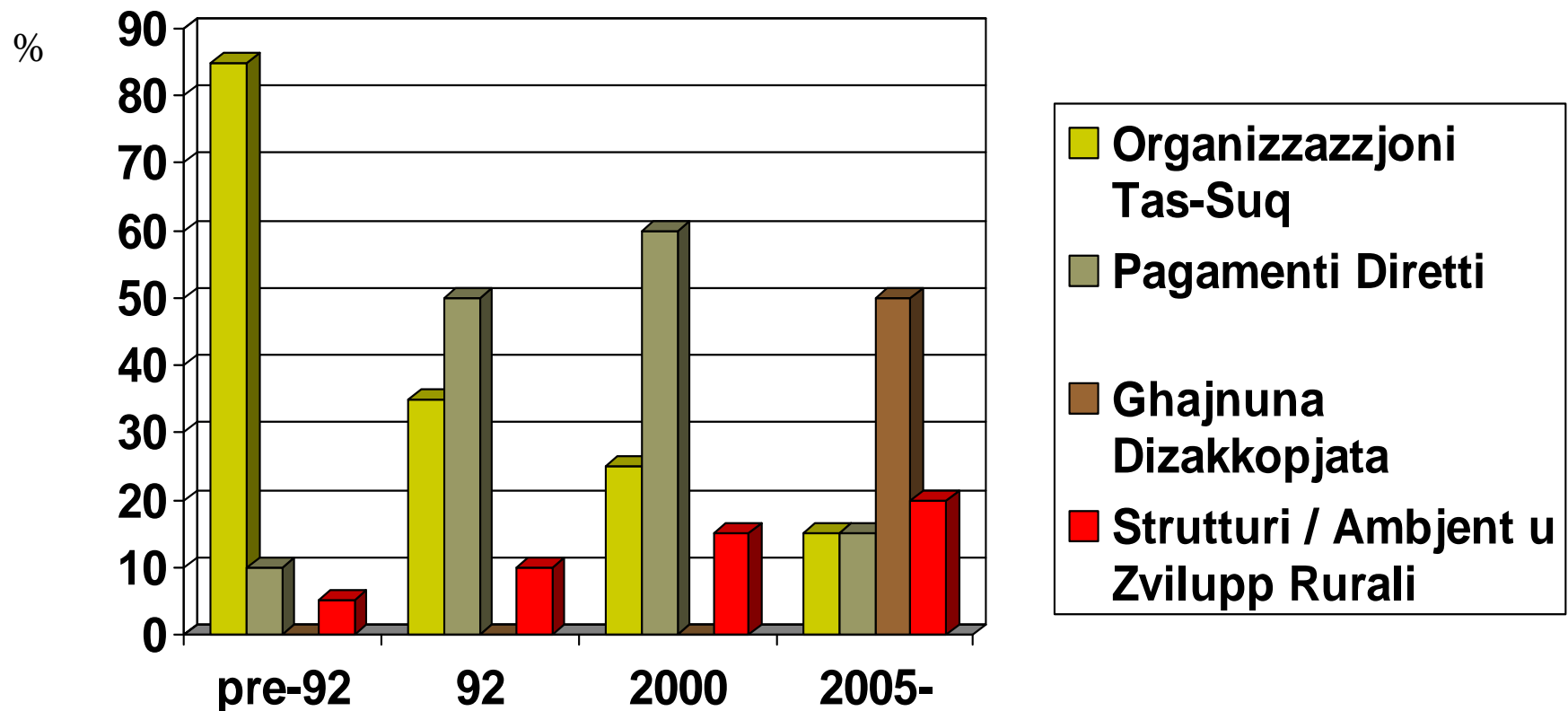

Riforma tal-PAK: POLITIČI I PROĊESS

Proċess fit-tul, 1984, 1992, 2000, 2003-5

- *Drivers: WTO u pressjonijiet tat-tkabbir, pressjonijiet interni (buġits, ambjnet, kwalità tal-ikel)*
- *Proposti, dibattiti, qbil (kostitwenzi u leġittimażżiji) – kunsill tal-‘agrikoltura’ council għandu l-poter*
 - *Assi geografici ewlenin:*
 - *Franza u l-Ġermanja*
 - *Tensjonijiet bejn t-Tramuntana u n-Nofsinhar*
 - *Reformisti vs konservazzjonisti*
 - *Dawk li waslu godda*
 - *Key political axes:*
 - *Consumer vs producer*
 - *Protectionists versus free traders*
 - *Agri-sector versus other rural interests*

Mudell approssimattiv tal-bidla fl-infiq tal-PAK tal-UE permezz tar-riformi, 1992-2004

Bdil fil-perspettivi dwar ir-rwol tal-Għajnuna

- **Żieda fil-kuxjenza li l-futur ekonomiku u soċjali taż-żoni rurali ser ikun inqas dipendenti fuq l-agrikoltura**
- **Tibdil fir-rwol tal-agrikoltura minn produzzjoni speċjalizzata tal-ikel għal *'multifunzjonalità'***
- **Użu esplicitu tal-fondi biex jinxtraw *'benefiċċji pubbliċi'* (ambjentali, soċjali) minn *managers* tal-art**
- **Trasformazzjoni tar-relazzjoni: minn *'logique de guichet'* għal *'logique de contrat'***

Bzonnijiet ewlenin għall-Futur

- **Qafas tal-politika aktar sempliċi fuq livell tal-UE, nazzjonali, u lokali** - biex jippromwuvi pjanar aħjar, jipprovdu flessibilità, jippermettu integrazzjoni ta' skemi differenti
- **Fok aktar wiesa', inqas agrikulturali għall-finanzjament** – biex jiġu indirizzati l-bzonnijiet varjati taż-żoni rurali Ewropej li jinbidlu
- **Aktar investiment biex jiġi żviluppat il-kapital uman, kapital soċjali, kunfidenza u hiliet** – biex jiġi mgħejjun l-użu tar-riżorsi b'mod aktar effettiv u twassil adattat għall-bzonnijiet lokali
- **Mod aktar bilanċjat izda effettiv biex tinvolvi in-nies lokali fil-bidla rurali ekonomika, soċjali u ambjentali** – sħubiji aktar b'saħħithom b'kapaċità reali li tinfluenza l-affarijiet, tinvolvi l-bdiewa u niex oħra involuti fis-settur rurali